

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2016 roku (znak: ENK/15/021070939) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887) oraz wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 3030/14 przeliczył K. S. emeryturę od dnia 1 lipca 2014 roku, tj. od daty określonej w wyroku Sądu. Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę. Organ rentowy wskazał, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, tj. 28 031,17 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 328 587,24 zł, sumę kwot pobranych emerytur – 42 103,91 zł, średnie dalsze trwanie życia – 198,20 miesięcy. Wyliczona na podstawie powyższych wskaźników emerytura wynosiła 1 586,85 zł. Wysokość emerytury została obliczona w sposób następujący : $[(28\ 031,17 + 328\ 587,24) - 42\ 103,91] / 198,20 = 1\ 586,85$ zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że po uwzględnieniu waloryzacji należna ubezpieczonej emerytura od dnia 1 marca 2016 roku wyniosła 1626,74 zł oraz wskazał, że z powodu kontynuowania zatrudnienia przez K. S. wypłata emerytury będzie zawieszona.

(decyzja – k.14 – 15 plik I akt ZUS)

W dniu 19 września 2016 roku K. S. złożyła odwołanie od powyższej decyzji w części dotyczącej obniżenia podstawy wysokości emerytury o kwotę 42.103,91 zł, stanowiącą sumę kwot pobranych dotychczas emerytur oraz w części zawieszającej wypłatę emerytury z uwagi na pozostawanie przez odwołującą się w stosunku pracy. Skarżąca zarzuciła powyższej decyzji naruszenie przepisu art. 55 ustawy o emeryturach i rentach w zw. z art. 26 tej ustawy oraz art. 55 a ustawy o emeryturach i rentach przez niewłaściwe jej zastosowanie, a także art. 100 ust. 1 i art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach przez ustalenie wysokości świadczenia odwołującej się przy zastosowaniu art. 55 a w/w ustawy, co skutkowało obniżeniem podstawy wysokości emerytury o kwotę 42.103,91 zł stanowiącą sumę kwot pobranych dotychczas emerytur i zaniżeniem kwoty emerytury. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie wysokości emerytury od 1 lipca 2014 roku, przy uwzględnieniu jej kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, kwoty składek zaevidencjonowanych na jej koncie z uwzględnieniem waloryzacji oraz dalszego średnio trwania życia , bez potrącenia wysokości pobranych dotychczas emerytur w kwocie 42.103,91 zł, tj emerytury w wysokości 1.799,29 zł z uwzględnieniem dalszej stosownej waloryzacji.

(odwołanie k. 2 – 8)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniesione w dniu 19 września 2016 roku, wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przytoczoną w zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie od decyzji organ rentowy wskazał, że K. S. urodzonej (...) przyznano emeryturę wcześniejszą (...) z tytułu opieki nad dzieckiem wymagającym stałej opieki od 1 marca 1991 roku na podstawie przepisów art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. W dniu 11 lipca 2014 roku K. S. wystąpiła z wnioskiem o przyznanie emerytury. Decyzją z dnia 24 lipca 2014 roku odmówiono przyznania emerytury w oparciu o art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie VIII U 3030/14 ustalono, że K. S. przysługuje prawo do wyliczenia wysokości emerytury na podstawie art., 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS od dnia 1 lipca 2014 roku. Wykonując powyższy wyrok decyzją z dnia 19 sierpnia 2016 roku przyznano emeryturę od dnia 1 lipca 2014 roku. Wysokość emerytury (1586,85 zł) ustalono poprzez podzielenie kwoty składki zewidencjonowanej na koncie wnioskodawczyni z uwzględnieniem waloryzacji (28031,17 zł) i kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego (328

587,24 zł) pomniejszonych o kwoty pobranych wcześniej emerytur (42 103,91 zł) przez dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę, tj. 198,20 miesięcy. $[(\dots),17 + (\dots),24] - 42\ 103,91 / 198,20 = 1586,85$ zł. Po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 roku wysokość emerytury wynosi – 1626,74 zł. Wypłata emerytury została zawieszona. Decyzją z dnia 2 października 2016 roku podjęto wypłatę zawieszonych emerytur od dnia 1 lipca 2014 roku. Należne wyrównanie świadczenia wypłacono za okres od 1 lipca 2014 roku do 31 października 2016 roku.

(odpowiedź na odwołanie – k. 13 – 13 verte)

Decyzją z dnia 3 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887) wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 maja 2015 roku przeliczył emeryturę K. S. od dnia 1 lipca 2014 roku. Organ rentowy obliczył, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 28 031,17 zł, sumę kwot pobranych emerytur – 42 103,91 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 328 587,24 zł, średnie dalsze trwanie życia – 198,20 miesięcy. Biorąc pod uwagę powyższe wskaźniki organ rentowy wskazał, że wyliczona kwota emerytury wynosi 1 586,85 zł. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $[(28\ 031,17 + 328\ 587,24) - 42\ 103,91] / 198,20 = 1\ 586,85$ zł. Po waloryzacji emerytura przysługuje od 1 marca 2015 roku w wysokości 1 622,85 zł, zaś od 1 marca 2016 roku – 1626,74 zł.

Organ rentowy wskazał, że na poczet należności od 1 lipca 2014 roku do 31 października 2016 roku w kwocie 45 182,92 zł zaliczył kwotę 41 573,73 zł z tytułu wypłaconej emerytury, pozostała należność w kwocie 3 609,19 zł. Za okres od 16 września 2016 roku do 15 października 2016 roku organ rentowy naliczył odsetki ustawowe w wysokości 11,34 zł. Po obliczeniu zaliczki na podatek odprowadzanej do urzędu skarbowego w kwocie 324,00 zł liczonej od podstawy opodatkowania 3 609,00 zł, składki na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 324,83 zł, w tym obliczonej od podatku 279,71 zł z kwoty świadczenia 45,12 zł Zakład przekaże na rachunek w banku w kwocie 2 971,70 zł. Wskazano, że emerytura brutto od 1 listopada 2016 roku wynosi 1 626,74 zł. Ponadto wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 1 360,33 zł

(decyzja k. 16 – 17 plik I akt ZUS)

W dniu 2 listopada 2016 roku K. S. złożyła odwołanie od powyższej decyzji zaskarżając ją w części dotyczącej obniżenia podstawy wysokości emerytury o kwotę 42.103,91 zł. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. do ustalenia wysokości emerytury odwołującej się poczynając od dnia 1 lipca 2014 roku, przy uwzględnieniu jej kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, kwoty składek zewidencjonowanych na jej koncie z uwzględnieniem waloryzacji oraz dalszego średniego trwania życia, bez potrącania wysokości pobranych dotychczas emerytur w kwocie 42.103,91 zł, tj. emerytury w wysokości 1.799,29 zł z uwzględnieniem dalszej stosowanej waloryzacji.

(odwołanie k. 2 – 7 sprawy o sygn. akt VIII U 2697/16)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniesione w dniu 2 listopada 2016 roku, wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przytoczoną w zaskarżonej decyzji. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o łączne rozpoznanie z odwołaniem od decyzji z dnia 19 sierpnia 2016 roku – sygn. akt VIII U 2386/16. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie od decyzji organ rentowy wskazał, że zaskarżoną decyzją z dnia 3 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. podjął wypłatę zawieszonych emerytur K. S. od dnia 1 lipca 2014 roku. Należne wyrównanie świadczenia wypłacono za okres od 1 lipca 2014 roku do 31 października 2016 roku. Zakład Ubezpieczeń społecznych ustalił wysokość emerytury (1586,85 zł) poprzez podzielenie kwoty składki zewidencjonowanej na koncie wnioskodawczyni z uwzględnieniem waloryzacji (28031,17 zł) i kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego (328 587,24 zł) pomniejszonych o kwoty pobranych wcześniej emerytur (42 103,91 zł) przez dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę, tj. 198,20 miesięcy.

$[(...),17 + (...),24) - 42\ 103,91] / 198,20 = 1586,85$ zł. Po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 roku wysokość emerytury wynosi – 1626,74 zł.

(odpowiedź na odwołanie – k.12 – 12 verte sprawy o sygn. akt VIII U 2697/16)

Postanowieniem z dnia 14 marca 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VIII U 2697/16 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VIII U 2386/16 (punkt 1), zarządził zakreślić numer sprawy VIII U 2697/16 w repertorium U (punkt 2) oraz dalej prowadzić sprawę pod numerem VIII U 2386/16 (punkt 3).

(postanowienie Sądu Okręgowego k. 30 sprawy o sygn. akt VIII U 2697/16.)

Ubezpieczona K. S. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o orzeczenie o kosztach postępowania według norm przepisanych.

(wniosek w odwołaniu – k. 2 – 8, k. 2 – 7 akt sprawy o sygn. VIII U 2697/16)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. urodziła się w dniu (...).

(wniosek o emeryturę k. 1 – 4 plik III akt ZUS)

W dniu 20 czerwca 1991 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury jako pracownik opiekujący się dzieckiem wymagającym stałej opieki.

(bezsporne, a nadto wniosek – k. 1-2 plik III akt ZUS)

Decyzją z dnia 27 czerwca 1991 roku po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 czerwca 1991 roku K. S. organ rentowy przyznał jej prawo do emerytury (o symbolu (...)) od dnia 1 marca 1991 roku tj. za okres 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o emeryturę oraz podjął jej wypłatę od dnia 1 września 1991 roku. Podstawę prawną przyznania świadczenia stanowiła ustawa z dnia 14 grudnia 1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40, poz. 267 z późn. zm.). Podstawę wymiaru stanowiła kwota – 1 239 470 zł ustalona w sposób następujący: 72,91x 1700 000.

(decyzja - k. 10-11 plik III akt ZUS)

W dniu 9 marca 2006 roku ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 53 ustawy o FUS.

(wniosek k.255 plik III akt ZUS)

Decyzją z dnia 29 marca 2006 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., nr 39, poz. 353 ze zm.) przyznał ubezpieczonej emeryturę (o symbolu E (...)) od dnia 1 marca 2006 roku, wskazując, że podjęcie wypłaty emerytury nastąpi po przedłożeniu świadectwa pracy rozwiązującego umowę o pracę. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru ze wskaźnikiem wymiaru podstawy wynoszącym 72,91 % oraz kwotą bazową – 666,96 zł. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru przez kwotę bazową wyniosła 486,28 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wyniosła od 1 marca 2004 roku – 978,11 zł, a od 1 marca 2006 roku – 1 038,75 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 36 lat 6 miesięcy okresów składkowych (438 miesięcy). Wysokość emerytury została ustalona na dzień 1 marca 2006 roku, tj. w dniu nabycia prawa do emerytury wynosi 967,42 zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono do obliczenia składnika emerytury za okresy składkowe i nieskładkowe – podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej

waloryzując do 1 marca 2004 roku, natomiast do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej, kwotę bazową obowiązującą 1 marca 2006 roku, tj w dniu nabycia prawa do emerytury ($24\% \times 1977,20 \text{ zł} = 474,53 \text{ zł}$)

(decyzja – k.276-278 plik III akt ZUS)

Decyzją z dnia 11 maja 2006 roku przyznano wnioskodawczyni emeryturę (o symbolu E (...)) od dnia 1 marca 2006 roku, wyliczając jej wysokość wraz z wyrównaniem za okres od dnia 1 marca 2006 roku.

(decyzja – k.282-283 plik III akt ZUS)

Następnie decyzją z dnia 19 czerwca 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu wniosku z dnia 5 czerwca 2008 roku, przyznał K. S. emeryturę od 1 czerwca 2008 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru ze wskaźnikiem wymiaru podstawy wynoszącym 72,91 % oraz kwotę bazową – 717,16 zł. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru przez kwotę bazową wyniosła 522,88 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosiła od 1 marca 2008 roku – 1189,55 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 38 lat 10 miesięcy okresów składkowych (466 miesięcy). Wysokość emerytury została ustalona na dzień 1 marca 2006 roku, tj. w dniu nabycia prawa do emerytury wynosi 1038,37zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono do obliczenia składnika emerytury za okresy składkowe i nieskładkowe – podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej waloryzację do 1 marca 2004 roku, natomiast do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej, kwotę bazową obowiązującą 1 marca 2006 roku, tj w dniu nabycia prawa do emerytury ($24\% \times 1977,20 \text{ zł} = 474,53 \text{ zł}$). Wysokość emerytury po waloryzacji w dniu 1 marca 2008 roku wynosi 1105,86 zł.

(decyzje k.413 – 416 plik III akt ZUS)

Decyzją z dnia 29 września 2009 roku, po rozpoznaniu wniosku z dnia 15 września 2009 roku wnioskodawczyni, w związku z ukończeniem 60 roku życia oraz pozostawaniem w zatrudnieniu z tytułu umowy o pracę na ¼ etatu, o przeliczenie emerytury, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał emeryturę (o symbolu E1 (...)) od dnia 1 września 2009 roku wyliczając jej wysokość na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto dotychczasową podstawę jej wymiaru ze wskaźnikiem wymiaru podstawy wynoszącym 72,91 % oraz kwotę bazową – 717, 16 zł. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika podstawy wymiaru przez kwotę bazową wyniosła 522,88 zł. Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosiła od 1 marca 2009 roku – 1262,11 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 39 lat 11 miesięcy okresów składkowych (479 miesięcy). Wysokość emerytury została ustalona na dzień 1 września 2009 roku, tj. w dniu nabycia prawa do emerytury wynosi 1262,11 zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury uwzględniono do obliczenia składnika emerytury za okresy składkowe i nieskładkowe – podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej waloryzację do 1 września 2009 roku, natomiast do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej, kwotę bazową obowiązującą 1 września 2009 roku, tj w dniu nabycia prawa do emerytury ($24\% \times 1977,20 \text{ zł} = 474,53 \text{ zł}$). Wysokość emerytury po waloryzacji w dniu 1 marca 2008 roku wynosi 1262,11 zł

(decyzja – k.524-525 plik IV akt ZUS)

Kolejnymi decyzjami Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał waloryzacji emerytury K. S..

Wnioskodawczyni w dniu 11 lipca 2014 roku złożyła wniosek o obliczenie emerytury w myśl nowych zasad tj. z zastosowaniem art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(wniosek – k. 1-4 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 24 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił K. S. przyznania emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że K. S. od 1991 r. miała przyznaną emeryturę o symbolu (...) bez

względu na wiek, następnie od 1 marca 2006 r. emeryturę o symbolu E, a od 1 września 2009 r. o symbolu E1 z powszechnego wieku emerytalnego.

(decyzja – k. 8 pliku I akt ZUS)

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Ł.

(okoliczność bezsporna)

Wyrokiem z dnia 27 maja 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. w sprawie o przeliczenie emerytury i ustalenie kapitału początkowego zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalając, że K. S. przysługuje prawo do wyliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia lipca 2014 roku (pkt 1) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz K. S. kwotę 120, 00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

(wyrok – k. 10)

Organ rentowy złożył apelację.

(okoliczność bezsporna)

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2016 roku Sąd Apelacyjny III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 maja 2015 roku, sygn. akt VIII U 3030/14.

(wyrok – k.11)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie K. S. zasługuje na uwzględnienie w zasadniczej części.

Na wstępie należy wskazać, iż zaskarżona decyzja ustalająca wysokość emerytury została wydana po złożeniu przez ubezpieczoną K. S. wniosku w trybie art.2 ust.1 ustawy z dnia 5 marca 2015 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz.552), zgodnie z treścią którego wysokość emerytury przysługującej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie art. 24 oraz art. 27, obliczonej z zastosowaniem art. 26 ustawy, o której mowa w art.1, ustala się ponownie z zastosowaniem przepisów, o których mowa w art.1 pkt 1 i 4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą - na wniosek osoby uprawnionej.

W niniejszej sprawie organ rentowy powołuje się na treść art. 55a ustawy, wskazując ten przepis jako samodzielną podstawę pomniejszenia wysokości świadczenia o kwoty już wypłaconych emerytur.

Tymczasem analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, iż jego dodanie od 1 maja 2015 roku, mocą ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (Dz. U. 2015 rok poz. 552) ma znaczenie jedynie porządkowe. W ocenie Sądu ewentualna możliwość odliczenia wynikała już z treści art. 25 ust. 1b cytowanej ustawy.

W myśl art. 55 ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

W oparciu o art. 55a ust. 1 przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

2. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Prawidłowa interpretacja tej normy przedstawiona została w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2016 r., w sprawie II UK 78/15. Zgodnie z tym wrokiem:

„1. Emerytura obliczona na podstawie art. 26 u.e.r.f.u.s., to "równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25" (ust. 1). Z kolei kwota ustalona "w sposób określony w art. 25", to podstawa obliczenia emerytury (art. 25 ust. 1), na którą składają się kwoty "składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a u.s.u.s., z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185". Dalej idąc, stosownie do art. 25 ust. 1b, podstawę obliczenia emerytury pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli ubezpieczony "pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r. poz. 191 i 1198 oraz z 2015 r. poz. 357)". Wszystkie opisane operacje stanowią "obliczenie emerytury na podstawie art. 26".

2. Artykuł 46 u.e.r.f.u.s. nie kreuje samodzielnie (odrębnie) prawa do jakiś innych emerytur niż wynikające z art. 29, 32, 33 i 39, co obrazuje zestawienie go z art. 184, który ustanawia autonomiczne przesłanki prawa do emerytury różniące się od przesłanek przewidzianych w art. 32, 33, 39 i 40. Artykuł 46 jest więc jedynie normatywnym, międzyczasowym łącznikiem osób urodzonych w latach 1949-1968 z uprawnieniami płynącymi ze starego systemu emerytalnego, stąd emerytura "na podstawie art. 46" (jak to określa art. 25 ust. 1b), to w istocie emerytura "na podstawie art. 29, 32, 33 i 39". Dlatego moc obowiązująca art. 25 ust. 1b rozciąga się także na osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949 r., które przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 55, pobierały emerytury na podstawie art. 29, 32, 33 i 39, a dodanie art. 55a ust. 2 stanowi zwerbalizowanie treści normatywnej, która do tej pory wynikała z wykładni systemowej i funkcjonalnej.”

Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Łodzi, w wyroku z dnia 7 czerwca 2016 r., w sprawie III AUa 1780/15.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż wnioskodawczyni od 1 marca 2006 roku miała przyznaną emeryturę właśnie na podstawie wskazanego art. 29 ustawy.

Do oceny jej sytuacji znajduje zatem zastosowanie nie treść art. 55a tylko art. 25 ust. 1 b ustawy, obowiązujący od 1 stycznia 2013 roku i dodany ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw. (Dz. U. 2012 rok poz. 637).

Zgodnie z treścią art.25 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.) podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz środków zaewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego z uwzględnieniem ust.5 i art.183 (który nie ma zastosowania

w przypadku ubezpieczonej). Wiek ubezpieczonego wyraża się w ukończonych latach i miesiącach, a średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (art.26 ust.1-3 ww. ustawy).

Na podstawie art.100 ust.1 ww. ustawy prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z urzędu, z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Ustalenie prawa do emerytury następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia uprawnień, a wypłata świadczenia następuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek, spełniwszy ustawowe przesłanki prawa do emerytury. Zgłoszenie wniosku nie jest zatem warunkiem powstania prawa do świadczenia i decyduje jedynie o wypłacie świadczenia, do którego ubezpieczony nabył prawo, ponieważ spełnił ustawowe przesłanki (w tym wypadku osiągnął powszechny wiek emerytalny).

Do dnia 1 stycznia 2013 roku podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24 ww. ustawy stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185 (brzmienie art.25 w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - tekst jednolity: Dz. U. z 2004 roku, nr 39, poz. 353).

Przy obliczaniu wysokości tego świadczenia nie dokonywano żadnych potrąceń, w szczególności kwot pobranych z tytułu emerytur, przyznanych w oparciu o inną podstawę prawną (tzw. emerytur wcześniejszych, na podstawie art.46 w zw. z art.29 ww. ustawy).

Ustawą z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 roku poz. 637), która wprowadziła istotne zmiany dotyczące wieku uprawniającego do emerytury dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, różnicując je w zależności od daty urodzenia, dodany został art.25 ust.1b. Zgodnie z treścią tego przepisu jeżeli ubezpieczony pobierał emeryturę na podstawie przepisów m.in. art.46, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24 (ustaloną zgodnie z ust.1) pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Ustawa ta weszła w życie od dnia 1 stycznia 2013 roku.

W uzasadnieniu projektu ustawy w tym zakresie podano jedynie, że osoba, która pobiera emeryturę przyznaną przed osiągnięciem wieku emerytalnego może, po jego osiągnięciu, wystąpić o emeryturę powszechną. Wskazano także, że dla osoby urodzonej po 31 grudnia 1948 roku emerytura ta dotychczas była wyliczana przez podzielenie podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze życie dla wieku wystąpienia o emeryturę, zaś zmiana ma polegać na tym, że podstawa obliczenia „kolejnej” emerytury ma być pomniejszana o kwoty wcześniej pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Ustawa nowelizująca nie zawierała jednak żadnych przepisów przejściowych dotyczących osób, które w dacie wejścia jej w życie miały już ustalone prawo do wcześniejszych emerytur. W art.22 ww. ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw wskazano jedynie, że ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 roku.

Ubezpieczona K. S. urodziła się w dniu (...), więc prawo do emerytury przysługującej w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (tj. 60 lat) powstało w dniu 23 sierpnia 2007 roku.

Spór w sprawie sprowadza się natomiast do zagadnienia, czy ustalając prawo ubezpieczonej do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym organ rentowy zasadnie zastosował art.25 ust.1b ww. ustawy, pomniejszając podstawę emerytury wnioskodawczyni o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranej emerytury wcześniejszej.

Kluczowa dla rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu jest ocena, czy wysokość emerytury ubezpieczonej należało ustalić na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dacie nabycia przez nią prawa do świadczenia (spełnienia

przesłanek do emerytury), czy też na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dacie złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury i jej wypłatę.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 3 listopada 2015 roku (P 11/14, publ OTK-A 2015/10/167), Trybunał Konstytucyjny wskazał, że w tym wypadku analogicznie należy się odnieść do innych sytuacji, w których ustawodawca zmieniał warunki nabywania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Trybunał Konstytucyjny powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego przywołując wyroki z dnia 4 listopada 2014 roku (I UK 100/14) oraz z dnia 14 września 2014 roku (I UK 19/14), które choć dotyczą odmiennych stanów faktycznych, to wyciągnięte w nich wnioski mają ogólne zastosowanie w razie zmiany stanu prawnego w zakresie przesłanek nabywania poszczególnych świadczeń z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

W pierwszym z nich Sąd Najwyższy zaznaczył, że art.100 ust.1 ustawy emerytalnej ustanawia generalną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycie prawa do świadczenia następuje zatem ex lege i co do zasady nie jest uzależnione ani od złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku, ani też od ustalenia (potwierdzenia) tego prawa decyzją organu rentowego, która ma jedynie charakter deklaratoryjny. Zdaniem Sądu Najwyższego zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia, czy też wprowadzające dodatkowe warunki nabycia prawa do świadczenia, nie mają wpływu na istnienie prawa nabytego (powstałego) przed tymi zmianami, niezależnie od tego, kiedy został złożony wniosek o świadczenie (jego realizację).

W drugim z ww. orzeczeń Sąd Najwyższy wskazał, że nowa ustawa nie może pozbawić ubezpieczonego prawa, które nabył na mocy wcześniej obowiązującej ustawy. Nie jest zatem uprawniona wykładania, że znaczenie dla rozstrzygnięcia ma stan prawny z chwili złożenia wniosku lub wydania decyzji. Sąd Najwyższy powołał się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym w sferze praw emerytalno-rentowych zasadą ochrony praw nabytych objęte są, zarówno prawa nabyte w drodze skonkretyzowanych decyzji, przyznających świadczenia, jak i prawa nabyte in abstracto, zgodnie z ustawą przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie. Natomiast w przypadku ekspektatyw praw podmiotowych ochrona ogranicza się do ekspektatyw maksymalnie ukształtowanych, tj. takich, które spełniają zasadniczo wszystkie przesłanki ustawowe nabycia pod rządami danej ustawy (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 stycznia 2000 roku, K 18/99 i powołane w nim orzeczenia Trybunału z dnia 11 lutego 1992 roku, K 14/91, z dnia 23 listopada 1998 roku, SK 7/98, z dnia 22 czerwca 1999 roku, K 5/99; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2014 roku, I UK 334/13, OSNP nr 7/2015, poz. 97). Z deklaratoryjnego charakteru decyzji organów rentowych, które potwierdzają spełnienie warunków koniecznych do nabycia prawa do świadczenia wynika, że prawo do świadczeń powstaje i istnieje niezależnie od decyzji organu rentowego, a tylko jego realizacja w postaci wypłaty świadczenia wymaga potwierdzenia decyzją. Odmowa prawa do świadczeń z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, tylko wobec niezłożenia odpowiedniego wniosku byłoby, jak słusznie zważył Sąd Najwyższy, naruszeniem charakteru decyzji organu rentowego, nadając jej charakter konstytutywny, którego przecież nie ma.

Ustawodawca do dnia 1 stycznia 2013 roku nie różnicował sytuacji osób korzystających z wcześniejszej emerytury i osób niekorzystających z tego przywileju w zakresie obliczania wysokości emerytury należnej w wieku powszechnym na podstawie art.24 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Dopiero po tej dacie wprowadził nową regulację uprawniającą do pomniejszania wysokości podstawy emerytury, o której mowa w art.24, o sumę wcześniej pobranych emerytur przyznanych przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Brak jest zatem podstaw, aby zasadę tę stosować do ubezpieczonych, którzy prawo do wcześniejszej emerytury uzyskali jeszcze przed dniem 1 stycznia 2013 roku.

Wprowadzona z dniem 1 stycznia 2013 roku do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych regulacja, postawiła ubezpieczonych przed koniecznością dokonania wyboru, czy skorzystają z wcześniejszych świadczeń emerytalnych, co jednak wiąże się ze zmniejszeniem wysokości emerytury, do której nabędą prawa w wieku powszechnym, czy też zdecydują się nie korzystać z przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę, uzyskując w ten sposób wyższą emeryturę na zasadach ogólnych. Ubezpieczeni przed dniem 1 stycznia 2013 roku, nie musieli dokonywać takiej kalkulacji. Emerytura w wieku powszechnym była bowiem obliczana i

przyznawana na takich samych zasadach osobom, które przeszły na wcześniejszą emeryturę oraz tym ubezpieczonym, którzy z takiego przywileju nie skorzystali albo nie mogli skorzystać. Na gruncie obowiązującego do dnia 1 stycznia 2013 roku stanu prawnego w tym zakresie, ubezpieczeni działając w zaufaniu do państwa i prawa, podjęli decyzję o przejściu na wcześniejszą emeryturę, nie rozważając konsekwencji tej decyzji dla wysokości późniejszego świadczenia emerytalnego.

Reasumując brak jest podstaw do obliczenia należnej ubezpieczonej w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego emerytury w oparciu o art.25 ust.1b, czyli na gruncie obowiązywania art.25 ustawy emerytalnej w brzmieniu nadanym mu nowelizacją z dnia 1 stycznia 2013 roku. Ubezpieczona nabyła bowiem prawo do tego świadczenia z dniem ukończenia 60 lat, czyli w dniu 23 sierpnia 2007 roku, gdy powyższe przepisy jeszcze nie obowiązywały.

Jak już wyjaśniono, data złożenia wniosku ma znaczenie jedynie dla ustalenia daty, od której następuje wypłata świadczenia. Mimo, iż prawo do emerytury ubezpieczona nabyła w dniu 23 sierpnia 2007 roku, to świadczenie mogło być wypłacone nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłosiła ona stosowny wniosek. Zmiana stanu prawnego, która nastąpiła na skutek wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2013 roku ustawy nowelizującej, pozostaje zatem bez wpływu na uprawnienia emerytalne ubezpieczonej powstałe z mocy prawa przed dokonaniem tych zmian. Wysokość należnego jej świadczenia powinna zostać zatem obliczona według regulacji obowiązującej w dacie nabycia prawa do emerytury.

Zgodnie z art. 129 ust.1 ww. ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie emerytury w dniu 16 lipca 2014 roku, a zatem przeliczenia emerytury należy dokonać od dnia 1 lipca 2014 roku, to jest od miesiąca w którym złożyła wniosek.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił wysokość emerytury od dnia 1 lipca 2014 roku, nie pomniejszając jej o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur.

Nie jest natomiast zasadne odwołanie wnioskodawczyni od decyzji z dnia 19 sierpnia 2016 roku, w zakresie w jakim kwestionowała zawieszenie wypłaty emerytury w związku z kontynuacją zatrudnienia.

Zgodnie z art. 103a cytowanej ustawy prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Fakt kontynuacji zatrudnienia nie był w niniejszej sprawie sporny. Organ rentowy podjął wypłatę świadczenia korzystniejszego na mocy drugiej zaskarżonej decyzji z dnia 3 października 2016 roku, po rozwiązaniu umowy o pracę przez wnioskodawczynię.

W związku z powyższym w oparciu o art.477¹⁴§1 k.p.c odwołanie w tej części nie zasługiwało na uwzględnienie.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy rozstrzygnął w punkcie3. wyroku stosownie do wyników postępowania i na podstawie art. 100 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz K. S. kwotę 360 zł (180,- zł x 2) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika procesowego wnioskodawczyni Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 (w brzmieniu obowiązującym do spraw wszczętych przed dniem 27 października 2016 r. jak i po tym dniu) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku , poz.1800), mając na uwadze, że zgodnie z § 2 obowiązującego od dnia 27 października 2016 r. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2016.1668) do spraw

wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Wnioskodawczyni wygrała sprawę z odwołania od decyzji z 19 sierpnia 2016 roku w części i z tej przyczyny sąd zasądził zwrot kosztów zastępstwa procesowego w połowie (50% kwoty 360,- zł) i w całości w sprawie z odwołania od decyzji z dnia 3 października 2016 roku (odwołanie wpłynęło 3 listopada 2016 roku do ZUS i 1 grudnia 2016 roku do Sądu Okręgowego) i w tej sprawie sąd przyznał wynagrodzenie w kwocie 180,- zł. - łącznie 360,- zł.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi.

A.M. (popr.)